

A koronavírus és az elérhető jövő

Az 1990-es évek elején a Szovjetunió megszűnésével, a csatlós államaiban végbement rendszerváltással leomlott a két világrendszert addig elválasztó „vasfüggöny”, aminek következtében viharos gyorsasággal kezdett kiteljesedni egy új jelenség, amelyet globalizációnak nevezünk.

A globalizáció – a közkeletű megfogalmazás szerint – a termékek, a tőke és az információk országhatárokat, kontinenseket átívelő, igen gyors, jóformán akadálytalan áramlását jelenti. Ennek a folyamatnak az elindítói, fenntartói és legfőbb haszonélvezői azok a nemzetek feletti vállalatok (TNC-k), amelyeknek gazdasági hatalma több országra is kiterjed, s emellett jelentős politikai befolyással is bírnak. Ezeknek az óriásvállalatoknak a szeme előtt egyetlen cél lebeg: a lehető legkisebb befektetéssel a lehető legnagyobb haszon elérése, a lehető legrövidebb idő alatt. Reklámok és egyéb manipulációk révén felfogzott mértékű, ésszerűtlen fogyasztásra bírják az embereket, hogy a termelés egyre növekvő spirálja fenntartható legyen. Ennek az átokfutásnak a társadalmi, ökológiai kárát persze – legalábbis rövid távon! – nem ők, hanem bolygónk egésze szenvedni el: kevesek meggazdagodása, a többség elszegényedése, világunk nyelvi-kulturális sokszínűségének fokozatos megszűnése, állat- és növényfajok ezreinek kipusztulása, a levegő, a talaj és a vizek beszennyezése, az üvegházhatást fokozó hőcsapdázók növekvő kibocsátása, ezzel a légkör felmelegedésének, drasztikus éghajlatváltozásnak az előidézése: ez mind-mind az ő számlájukra írható. Érdekvényesítő képessé-

gük hatékonyságára jellemző, hogy bár a politikusok – érzékelvén választói elvárásait – sorra rendezik a klímaváltozással kapcsolatos konferenciákat, amelyeken rendre megfogadják, hogy elérik a globális felmelegedésért felelős gázok légkörbe jutó mennyiségének jelentős csökkenését, a valóság az, hogy csökkenés helyett továbbra is növekvő kibocsátásról beszélhetünk.

A globalizáció velejárója, hogy a határok megszűnnek, légiessé, könnyen átjárhatóvá válnak, így naponta emberszázmilliók kelhetnek útra ingázás, áruszállítás, lakhelyváltogatás, illetve turizmus céljából. Az Egészségügyi Világszervezet (WHO) már évekkal ezelőtt figyelmeztetett egy világvjárvány kialakulásának lehetőségére, ami most sajnos be is következett. Bár ez a járvány remélhetőleg nem lesz olyan súlyos, mint a múlt század eleji spanyol influenza-járvány, vagy a középkorban pusztító fekete himlő és pestis, de már eddig is ezrek haltak meg, és még nem látni az alagút végét. Az újfajta koronavírus megjelenése és gyors terjedése drasztikus intézkedéseket – a határok lezárása, az áruszállítás korlátozása, az emberek mozgásának szigorú szabályozása – kényszerített ki, amelyek mind megkérdőjelezik a mai értelemben vett globalizáció ésszerűségét, hosszú távú fenntarthatóságát. Ha a jövőben el akarunk kerülni a mostanihoz hasonló, vagy ennél még sokkal súlyosabb járványokat, akkor az emberiségnek másfajta életre kell berendezkednie a Földön. A megoldást természetesen nem az jelenti, hogy bezárkózunk országunk határai, házuk falai közé, hogy az egész emberi társadalom zsibbadt bénultságba merevedik: „csak” a súlypontokat kell áthelyezni, az értékrendünket kell megváltoztatni.

Az iparban arra kell törekedni, hogy az adott terméket előállító gyár vagy üzem a lehető legközelebb legyen a felhasználóhoz, fogyasztóhoz. Az is fontos, hogy tartós, könnyen javítható termékek kerüljenek piacra, s minél nagyobb arányú legyen az újrahasznosítás, illetve az újrahasználat. Kiemelten kell figyelni a takarékoságra, a környezet védelmére.

A mezőgazdaságnak át kell térnie a környezetkímélő ökológiai

gazdálkodásra. A lakosságnak túlnyomórészt idényjellegű, helyi élelmiszert kell fogyasztania.

A turizmusban ne a megtett kilométerek száma és az elköltött pénz mennyisége legyen a fő érték-mérő, hanem az élmény intenzitása, mélysége. Utazzunk ritkábban, kisebb távolságra, de utunk legyen mindig lélegzetzajító, tartalmas.

A különböző sportágakban egymást futószalagon követő versenyek helyett legyen jóval kevesebb, de rangosabb megmérettetés, így az egyéneknek és a csapatoknak több idejük lenne önmaguk fejlesztésére, az építkezésre, és kevesebb lenne a kiégés.

Távol élő szeretteinket a technika jóvoltából naponta többször is láthatjuk, s szinte jelen időben értesülhetünk életük történéseiről. Természetesen a szeretetteljes ölelést, a gyógyító simogatást, a baráti kézfogást nem pótolja semmi, de a találkozások számát globális szinten jelentős mértékben csökkenteni kell, miközben az egyes találkozások időtartama növelhető.

Ha röviden kellene összefoglalni a lényeget: mennyiségi élet helyett minőségi életet kell élni!

Ezzel az átállással nemcsak egy új világvjárvány kialakulásának esélye csökken, hanem a közlekedés által kibocsátott káros anyagok mennyisége is, ezáltal kevesebb savas eső lesz, s talán sikerül megállítani a globális felmelegedést is, miközben bolygónk véges erőforrásaival is takarékoskodhatunk.

Jó hír a végére, hogy a Kínából kiinduló koronavírus-járvány az „anyaországában” már lecsengőben van: a napi új betegek száma már kevesebb a gyógyultak számánál. Remélhető, hogy fél-egy éven belül az egész világon véget ér, s azalatt hatékony szert is kifejlesztenek ellene. Tekintsük ezt a járványt egy utolsó figyelmeztetésnek!

A remény után egy bizonyosság: örök, halhatatlan isteni szellemünkben a járvány nem tud kárt tenni: nem válhatunk gonosszá, önzővé, gyűlölködővé általa. Ami inkább elképzelhető: hogy feltámasztja cselekvő szeretetünket, együttérzésünket bajban levő embertársaink iránt, s ezzel jobb, igazabb emberekké válhatunk.

Zámbó Zoltán

